

BO Akkerbouw in oprichting

De totale Nederlandse akkerbouwketen gaat samenwerken in de Brancheorganisatie (BO) Akkerbouw. Het initiatief is kenbaar gemaakt aan het Ministerie van Economische Zaken. BO Akkerbouw zal bij de Nederlandse overheid erkenning aanvragen als Brancheorganisatie, conform het Europees recht. In gevallen waar sprake is van een groot sector en publiek belang zal BO Akkerbouw een algemeen verbindend verklaring aanvragen. De NAV is een van de initiatiefnemers.

Het gezamenlijke akkerbouwbedrijfsleven (uitgangsmateriaal, teelt, handel en verwerking) ziet deze samenwerking als voorwaarde om succesvol te kunnen inspelen op de steeds

hogere eisen die aan de sector worden gesteld op het gebied van kwaliteit, gezondheid en duurzaamheid. Met de in Nederland gebruikelijke vruchtwisseling, waarbij akkerbouwers meerdere gewassen op hun bedrijf telen, kunnen deze uitdagingen niet afzonderlijk per gewas of afzetketen worden gerealiseerd.

GEEN FREE RIDERS

Voor enkele onderdelen van de activiteiten van BO Akkerbouw speelt het al dan niet aanwezig zijn van 'free riders' een prominente rol. Het bedrijfsleven zal in die gevallen een beroep doen op het Ministerie van Economische Zaken om maatregelen algemeen verbindend te verklaren. Te denken valt aan 'Kennissen en Innovatie' waaronder teeltonderzoek. BO Akkerbouw sluit hierbij aan bij de mededeling van het

Kabinet dat Nederland verzocht heeft aan de Europese Commissie om aan de doelen waarvoor een algemeen verbindend verklaring kan worden aangevraagd, de onderwerpen diergezondheid, plantgezondheid en voedselveiligheid toe te voegen. Algemeen verbindend verklaren houdt in dat alle sectorgenoten aan bepaalde activiteiten verplicht deel moeten nemen.

INITIATIEFNEMERS

De BO Akkerbouw is een gezamenlijk initiatief van Vakgroep Akkerbouw LTO, de Nederlandse Akkerbouw Vakbond, NAJK, Cosun, Nederlandse Aardappel Organisatie, AVEBE, CZAV, vlas- en henneporganisatie i.o., Koninklijke Vereniging het Comité van Graanhandelaren, Agrifirm Plant, Plantum, Vavi en de Nederlandse Vereniging van Kwekers van Graszoden. **NAV**

Onerlijke handelspraktijken nationaal en in EU-verband aanpakken

In andere EU-landen komt evenals in Nederland meer aandacht voor de grote, groeiende inkoopmacht van verwerkende industrie en retail. Er is in veel landen een groeiend besef dat dit ten koste gaat van leveranciers en werknemers in de voedselketen. Alle reden om in Europa de handen ineen te slaan voor eerlijke handel en faire prijzen. Dat bleek 29 april op de Europese bijeenkomst over onerlijke handelspraktijken waaraan de NAV-ers Hanny van Geel en Keimpe van der Heide deelnamen.

Een bont gezelschap van boeren-, milieu-, fair trade- en ontwikkelingsorganisaties waaronder de NAV, SOMO en Traidcraft, kwam naar Brussel om ervaringen met onerlijke handel in de voedselketen uit te wisselen en lobby-ervaringen te delen. Niet alleen in de EU maar ook in veel lidstaten wordt gestreden voor goede regelingen die de positie van zwakkere partijen in de voedselketen versterken. Ervaringen in Engeland hebben laten zien dat het realiseren van evenwichtiger machtsver-

houdingen in de voedselketen via een vrijwillige regeling niet werkt doordat het financiële en het concurrentievoordeel zo groot zijn.

WAAKHOND

Op de bijeenkomst werd geconcludeerd dat er een onafhankelijke autoriteit, ombudsman of waakhond nodig is die zelfstandig onderzoek kan doen naar de machtsverhoudingen in de keten, naar onerlijke handelspraktijken en naar machtsmisbruik. De klager (degene die de onerlijke handelspraktijken ondervindt) moet anoniem kunnen melden en met de informatie moet zeer vertrouwelijk worden omgegaan. Als het onderzoek daartoe aanleiding geeft moet de 'waakhond' geloofwaardige sancties kunnen opleggen. Deze conclusies van de bijeenkomst zijn geheel in lijn met het pleidooi van de NAV voor het oprichten van een Autoriteit Product en Markt (APM) in ons land die onderzoek doet en zo nodig corrigerende sancties oplegt.

EUROPEES KADER

Op de bijeenkomst in Brussel gaf een ter zake kundige jurist aan hoe een en ander in wetgeving vorm gegeven kan worden. Dit is

heel sterk vergelijkbaar met hoe het toezicht en de handhaving van de concurrentiewetgeving in Europa geregeld is. Het juridisch kader, het framework, moet op EU-niveau geregeld worden, waarna de lidstaten het in hun eigen wetgeving kunnen inbouwen. Er moet een Europese Autoriteit komen en iedere lidstaat moet een nationale autoriteit hebben.

CONCURRENTIEWET

In de slotdiscussie werd geconcludeerd dat een gedragscode en een serieuze waakhond op dit moment de beste oplossing is, maar dat het uiteindelijk een lapmiddel is. Het werkelijke probleem is de concurrentiewetgeving zelf. Die is oorspronkelijk bedoeld om de consument tegen te hoge prijzen te beschermen. In de praktijk leidt het tot het maximaal uitknijpen van leveranciers en producenten om te kunnen overleven of om winstmarges op te schroeven. Fritesfabrieken mogen bijvoorbeeld niet onderling afspreken om telers minimaal de kostprijs te betalen. Terwijl dit veel problemen zou oplossen en op de lange termijn ook niet slechter is voor de consument. **NAV**

Voorjaar 2014 als start van het nieuwe akkerbouwjaar, verloopt lang niet overal zoals gewenst. Hoewel Nederland maar een klein land is hebben we toch grote regionale verschillen. Zo verloopt de zaai- en plantperiode in de ene landstreek door wisselvallige weersomstandigheden aan de trage kant maar wel met een goede opkomst van de gezaaide gewassen. In andere delen van het land is het ronduit droog waardoor er, mede door het uitblijven van winterse vorst, nauwelijks een zaai- of plantbed te maken valt. Deze voorjaarsperikelen en de rest van het groeiseizoen zijn bepalend voor de hectare-opbrengsten van de gewassen. Vooral voor de hoofdgewassen aardappelen en uien is de totaalsom van de oogst in Noordwest Europa de basis voor de prijzen in het teelt- en verkoopseizoen 2014/2015. Tot in september zal hier weer volop over worden gespeculeerd. Koersen we bij de te verwachten vraag af op marktevenwicht met matige prijzen, op een tekort met goede prijzen of op een

overschot met lage prijzen?

Het belangrijkste Nederlandse landbouwnieuws vormt het toekennen van de derogatie voor het gebruik van meer dierlijke mest in de melkveehouderij. Ondanks alle bijkomende beperkingen lijkt deze derogatie voor de melkveehouderij een positief punt. De andere dierlijke sectoren, en vooral de akker- en tuinbouw met scherpe bemestingsnormen betalen hiervoor de tol. LTO Nederland verkeert bij de derogatie in een spagaat: de melkveehouderij is blij, maar de andere dierlijke sectoren blijven met dierrechten opgescheept. En de akkerbouw is de klos. Duidelijk is dat het LTO-organisatiemodel, waarbij de belangbehartiging tegelijk voor concurrerende sectoren wordt bedreven, hier niet goed uit komt. De benadeelde sectoren proberen middels informele lijnen de belangen te verdedigen. Langs een omweg zien we de sectorale belangenbehartiging van de grond komen en dit zal zijn weerslag moeten krijgen in de formele organisatie.

Heeft in de praktijk de sectorale belangenbehartiging de wind in de zeilen, in de huidige organisatie zit er nog weinig verandering aan te komen. Bijvoorbeeld in de akkerbouw werken de vakgroep akkerbouw van LTO Nederland en de NAV goed samen bij het tot stand komen van een branche-organisatie akkerbouw, als vervanger voor het Productschap Akkerbouw. Inniger samenwerking stagneert mede door verdeeldheid binnen LTO Nederland. In het bijzonder vanuit het zuiden wordt vastgehouden aan het organisatiemodel waarin de gewestelijke organisaties boven de sectorbelangen staan. Tekenend is dat de ZLTO-voorzitter zich met hand en tand verzet tegen een modernisering van de organisatie richting sectorale belangenbehartiging. Ik ben blij dat wij als NAV in 1993 het initiatief hebben genomen om wel sectoraal de belangen te gaan behartigen en dat de vakbonden van varkenshouders, van melkveehouders en van pluimveehouders dezelfde insteek hebben gekozen.

Teun de Jong

Flexibele stikstofnormen graan komen eraan

Net als bij suikerbieten en consumptieaardappelen heeft Nederland toestemming gekregen van de EU om een stikstofdifferentiatie aan te brengen op basis van gewasopbrengsten op klei voor graan. Voor wintertarwe, zomertarwe, wintergerst en zomergerst komen drempelwaarden. Daarboven wordt een hogere stikstofnorm toegestaan. De teler moet aantonen dat hij over een driejarige referentie beschikt als voorwaarde om gebruik te kunnen maken van hogere stikstofnormen.

Voor suikerbieten en consumptieaardappelen is er meestal wel een betrouwbare en stabiele opbrengstreferentie uit het verleden bekend op basis waarvan de teler gebruik kan maken van hogere stikstofnormen als de opbrengsten boven een bepaald niveau uitkomen. Voor graan ligt dat iets moeilijker. In de eerste plaats liggen de opbrengsten zowel binnen de bedrijven als tussen de bedrijven verder uiteen. Voor bedrijven die geen last hebben van ganzen schade is wintertarwe vaak de meest aantrekkelijke graansoort in het bouwplan. De zaaimogelijkheden en omstandigheden zijn echter lang niet altijd optimaal, waardoor

de opbrengstvariaties groot kunnen zijn. Als de inzaai van wintertarwe mislukt, zijn zomergerst en zomertarwe het alternatief. Voor graan een betrouwbare driejarige stikstofreferentie opbouwen is vaak veel lastiger dan bij suikerbieten en consumptieaardappelen. Bovendien moet je dus eerst de opbrengst halen alvorens je de benodigde stikstof mag gebruiken.

BAKTARWE

Daarnaast is er het probleem van het onderscheid tussen voergraan enerzijds en baktarwe en brouwergerst anderzijds. Voor het telen van baktarwe is meestal een extra gift van 30 a 40 kg N nodig in de aarfase om een eiwitgehalte te krijgen dat voldoet aan de baknorm. Dit vertaalt zich meestal niet in een extra ha-opbrengst maar wel in kwaliteit. Bij brouwergerst speelt dit ook. Naast het eiwitgehalte spelen er nog andere factoren die de brouw- of bakwaardigheid bepalen. Denk aan DON-gehalte, valgetal, etc. Om een driejarige referentie voor bak- of brouwwaardigheid op te bouwen in combinatie met hoge opbrengsten is nog lastiger. De NAV bepleit bij het Ministerie van Economische Zaken voor standaard hogere stikstofnormen voor baktarwe en brouwergerst. Een driejarige referentie is voor deze rassen te

moeilijk, terwijl voldoende eiwit essentieel is voor de kwaliteit en dat vergt meestal meer stikstof.

VOERGRAAN

Bij de voergranen kunnen drempelwaarden voor extra ruimte voor stikstof goed werken. Voorwaarde is wel dat zowel voor winter- en zomertarwe, als winter- en zomergerst een driejarige referentie van één van de gewassen voldoende is om voor alle gewassen in aanmerking te komen voor hogere stikstofnormen. Een probleem hierbij is wel dat bedrijven die zelf hun graan voederen problemen hebben om hun hoeveelheid te kunnen aantonen. De NAV stelt voor dat als je kunt aantonen dat je met een driejarige referentie van wintertarwe op een hoog niveau zit, het dan ook aannemelijk is dat ook voor incidentele teelten als zomergerst, zomertarwe en wintergerst ook hoge ha-opbrengsten worden behaald. Op deze praktische manier kan iedereen van hogere stikstofnormen gebruik maken als de teler aan kan tonen dat zijn grond een gemiddeld hogere opbrengstcapaciteit heeft. De NAV heeft bij EZ aangedrongen op een spoedige en voor telers praktische en rechtvaardige uitkomst. De tijd dringt voor 2014: de gewassen zijn dit jaar vroeg.

NAV

Zetmeelaardappelen telen: kosten laag houden, opbrengsten hoog maken

'De kosten zo laag mogelijk houden en zorgen voor een zo hoog mogelijke opbrengst. Als dat lukt, heb je een aardig rendement uit de zetmeelaardappelteelt', zegt akkerbouwer Jos Steggink uit Kloosterhaar. De teler weet goed wat hij doet en dat uit zich door elk jaar ongeveer 15 ton/ha boven het gemiddelde te rooien. En daar is hij best trots op.

Tegen de Duitse grens aan, in Overijssel ligt het plaatsje Kloosterhaar. Hier heeft Jos Steggink (49) samen met zijn vrouw en zijn ouders een 250 ha groot akkerbouwbedrijf. Daarnaast wordt elk jaar nog ongeveer 20 ha bijgehuurd. Het bouwplan bestaat uit 110 ha zetmeelaardappelen, 80 ha suikerbieten, 50 ha tarwe, 10 ha gerst en 20 ha mais.

60 TON

De zetmeelaardappelteelt is het belangrijkste op het bedrijf. Steggink doet dit goed. Gemiddeld rooit hij 60 ton/ha en dat is zo'n 15 ton per ha meer dan de totale gemiddelde opbrengst in Nederland. Om een hoge opbrengst per hectare te halen, zorgt Jos goed voor zijn grond. 'We hebben hier een mooi bedrijf met mooie percelen. Veelal rechte blokken met weinig bomen erom heen waardoor we weinig schaduw op de percelen hebben. Dat scheelt allemaal. Verder zijn we optimaal gedraineerd waardoor overtollig water snel afgevoerd wordt. En ik weet altijd wat er met mijn grond gebeurd is. Als je percelen moet bijhuren, weet je niet de gehele voorgeschiedenis en vaak heb je te maken met kleinere percelen die je dan weer niet optimaal kunt benutten.' Steggink hanteert een vruchtwisseling van 1:3 wat volgens hem ook meehelpt aan goede opbrengsten.

COMPOST

Bemesting speelt eveneens een belangrijke rol. Groenbemester wordt in het najaar ingezaaid en compost wordt in het voorjaar toegepast. Steggink zou wel meer compost willen uitrijden maar het huidige mestbeleid laat dat niet toe. 'Je brengt het organische stofgehalte in de grond op peil', legt hij uit. 'Ik zou het wel meer willen gebruiken maar dat is dus moeilijk. De helft van de stikstof en het fosfaatgehalte telt mee. En in het bijzonder het fosfaatgehalte is dan een probleem. Je mag maar 55 kilogram fosfaat op jaarbasis toepassen en daar zit je dan al

heel snel aan. Compost is een heel goed product. Het zorgt voor aanvoer van extra organische stof. De waarde ervan wordt echt onderschat.' Voor het poten wordt dierlijke mest op het land gebracht, 30m³ rundveedrijfmest/ha. Tijdens het poten spuit de akkerbouwer 40 kg stikstof uit vloeibare mest bij. 'Dat kun je mooi doseren, rechtstreeks bij de knollen. Later in het seizoen wil ik nog wel eens vloeibare mest bovenover spuiten maar de dierlijke mest is de hoofdbemesting.'

KOSTEN LAAG

Het poten gebeurt middels een vierrijige bekerpootmachine. Ruggen vormen gebeurt later. Beide doet de akkerbouwer zelf. Hij sluit overigens niet uit dat er ooit nog eens gepoot en ruggen gevormd gaat worden in één werkgang maar nu is dat even niet aan de orde. 'Ik wil zo min mogelijk kosten maken. Zetmeelaardappelen kun je enkel goed telen als je de kosten zo laag mogelijk kan houden en de hectareopbrengst hoog kan maken. Maar de prijs moet wel betaald worden.' 2013 was niet het meest beste jaar. Het voorjaar was koud, daarna werd het droog en warm en vervolgens kwam een veel te nat najaar. Steggink kon een paar ha dan ook niet gerooid krijgen. In een gewoon jaar rooit hij gemakkelijk 60 ton per ha maar dat lukte vorig jaar niet. Een prijs van 8 cent is wenselijk om een aardig inkomen te behalen. 'Je moet het gewoon heel goed doen: kosten laag houden en hoge opbrengsten proberen te halen. Dan kun je er nog wat aan verdienen.'

AVEBE EN EMSLAND

De akkerbouwer levert zijn zetmeelaardappelen zowel aan Avebe als aan Emsland in Emlichheim. Beide hebben een eigen toekomststrategie. Jos wil hier niet al teveel over kwijt. 'Ik blijf aan beide leveren. Zetmeelaardappels blijven onderdeel van ons bouwplan, ook nu de gekoppelde steun voor zetmeelaardappelen is afgeschaft. Wij kunnen in dit gebied niet zonder deze teelt. Zolang we er een goed rendement uit halen, blijven we het telen en tot op heden lukt dat behoorlijk goed. We telen wel eens wat consumptieaardappelen maar dat is minimaal. We kunnen hier niet die mooie blanke aardappel telen zoals ze dat op kleigrond wel kunnen. Op het moment dat er een

Jos Steggink

tekort is, willen de fabrikanten onze consumptieaardappelen wel hebben maar als er ook maar iets aan mankeert, gaan ze alsnog de zetmeel in. We doen het enkel om wat feeling met de consumptiemarkt te houden.' Het ras wat Steggink teelt is hoofdzakelijk Seresta en Novano. Daarnaast is er een vrij nieuw ras op de markt, Saprodie, wat erg gewild is in het gebied rond Kloosterhaar. 'We zitten hier op behoorlijk pittige dalgrond. Deze grond levert veel stikstof en Seresta en Novano hebben dat nodig. Die aardappels doen het daarom erg goed bij ons.'

HOBBY

Vier jaar geleden kreeg Jos de kans om een bedrijf over te nemen met daarop onder andere een veestal. Omdat hij in het verleden een gemengd bedrijf had met melkkoeien, begon Jos Rosékalveren te houden. Ondertussen is er een stal bijgezet en heeft hij nu 700 dieren lopen. 'Het is een beetje een uit de hand gelopen hobby', lacht hij. 'Ik fok ze voor het vlees en dat de prijs niet echt florissant is, dat is natuurlijk niet echt fijn maar kalveren ligt me gewoon goed en het past bij het bedrijf. Met name de afwisseling van akkerbouw met dieren vind ik mooi.' Het bedrijf neemt veel tijd in beslag. Toch ziet de akkerbouwer elk jaar kans om met zijn gezin een weekje vakantie te vieren, meestal in eigen land. Liefst gaat hij samen met zijn vrouw en zijn twee kinderen, dochter van 10 en zoon van 7 jaar oud, naar de provincie Limburg. Na deze week gaat hij weer graag naar huis. 'Vakantie vieren is niet echt mijn hobby maar voor de kinderen doe ik het graag. Eén week is dan mooi. Sommigen hebben aan drie weken nog niet genoeg maar voor ons is die ene week voldoende.'

NAV

Zorgen over invulling GLB

Binnenkort legt staatssecretaris Dijkma haar voorstellen voor de invulling van het nieuwe GLB voor aan de Tweede Kamer. Op voorhand heeft de NAV richting Kamerleden haar zorgen geuit over Nederlandse invulling en roept hen op om de voorstellen voor de Nederlandse invulling

van het nieuwe GLB te toetsen op het gelijke speelveld in de EU en te beoordelen of en waar sprake is van een Nederlandse 'top up' op de Brusselse (vergroenings) voorwaarden. 'We roepen u op om te voorkomen dat dure productiegronden worden opgeofferd aan braak.'

NAV

Boerenstrijd

Op 17 april 1996 werden negentien boeren van de Braziliaanse beweging van de landloze boeren vermoord toen ze opkwamen voor hun recht voor toegang tot grond. Ter herinnering aan hun strijd riep La Via Campesina 17 april uit tot werelddag van de boerenstrijd. Op deze dag wordt actie gevoerd voor een landbouw- en voedselstelsel dat gebaseerd is op mensenrechten in plaats van op handelslogica. Landbouw hoort niet thuis in de WTO en voor voedsel gelden andere spelregels dan voor auto's en diensten.

Op de hele wereld wordt de toegang tot gezond en betaalbaar voedsel steeds moeilijker. De levensmiddelenindustrie en de supermarkten knippen de boeren uit en verleiden de consument met té goedkoop,

niet duurzaam geproduceerd en ongezond voedsel. Steeds minder grond is in boerenhanden. Ook in delen van Europa is landroof aan de orde. Het grondbezit verschuift in snel tempo van boeren en burgers naar grote (buitenlandse) investeerders en banken. Tegenover deze ontwikkeling staat een groeiende beweging van boeren en burgers die strijden voor boerenlandbouw en voedselsoevereiniteit. Op 17 april werd in België een aardappelplantdag georganiseerd om te strijden voor de toegang tot landbouwgrond, in Zwitserland is een reuzenpompoen opgericht, en in Engeland werd actie gevoerd voor korte ketens en voedsel-soevereiniteit. Zie voor filmpjes over de activiteiten <http://www.eurovia.org/spip.php?article992>

NAV

Meepraten bij FAO

De Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO) van de Verenigde Naties heeft vooral taken op het gebied van voedselzekerheid. Hiervoor werkt de commissie voor voedselzekerheid (CFS, Committee on Food Security). Sinds najaar 2013 is Gerda Verburg voorzitter van deze Commissie voor Voedselzekerheid (CFS). Sinds twee jaar werkt de FAO aan burgerparticipatie en inspraak bij verschillende besluitvormingsprocessen. Dat kunnen vakbonden, consumenten, burgers en boeren zijn. De NAV participeert in de FAO burgerparticipatie via Via Campesina. Omdat er een vergadering van de Commissie van Voedselzekerheid of een Regionale vergadering van de FAO plaatsvindt, komen maatschappelijke organisaties bij elkaar en formuleren gemeenschappelijke standpunten die worden ingebracht in de FAO vergadering. Van 1 tot en met 3 maart vond in Boekarest de Regionale vergadering van FAO plaats van Europa en Centraal Azië. Hanny van Geel

was één van de vier gekozen sprekers namens de maatschappelijke organisaties. Ze vroeg onder meer aandacht voor het benaderen van voedsel uit het oogpunt van mensenrechten en niet vanuit handel. Verder bepleitte ze het daadwerkelijk inhoud geven van 'Family Farming' en ervoor te zorgen dat boerengezinnen van hun boerderij kunnen leven, nu en in te toekomst, en dit niet te ondermijnen. Hanny vestigde ook de aandacht op het tegengaan van voedselverspilling.

NAV

Hanny van Geel bij FAO-directeur Gerda Verburg: Voedsel benaderen vanuit mensenrechten in plaats van vanuit de handel.

Nu lid worden

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV? Word dan lid. Da's nu heel aantrekkelijk Het hele jaar 2014 lid voor maar € 100,-.

Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: het hele jaar 2014 lid voor slechts € 100,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek.

Lid worden kan via het inschrijfformulier op www.nav.nl of pak de telefoon (0168 - 329 130).

Contactpersonen

Voorzitter

Teun de Jong
0518 - 400 081

Regio Noord

Jelte Wiersma
0594 - 688 804

Regio Noordoost

Berend Jansema
0599 - 326 308

Regio Flevoland

Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland

Tom Koenraadt
06 - 11 47 21 39

Regio Zuidwest

Kees van Dijk
0167 - 502 211

Regio Zuid

Kees van Dijk
0167 - 502 211

Nederlandse

Akkerbouw Vakbond

Groeneweg 62
4759 BB Noordhoek

tel : 0168 - 329 130

fax : 0168 - 328 735

e-mail : info@nav.nl

website : www.nav.nl

twitter : [@NAV_AkkerBouwer](https://twitter.com/NAV_AkkerBouwer)

Nederlandse
akkerbouw
vakbond
NAV